

Agentschap Overheidspersoneel

SECTORCOMITE XVIII
VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

protocol nr. 386. 1230

PROTOCOL HOUDENDE DE CONCLUSIES VAN DE VERGADERING VAN 24 JUNI
2019 IN HET SECTORCOMITE XVIII VLAAMSE GEMEENSCHAP EN VLAAMS GEWEST

Over

Vlaams Pensioenfonds (VPF) - aanvullend pensioen voor de contractuelen
van de diensten van de Vlaamse Overheid (DVO)
informatie- en consultatiefase : verklaring inzake de beleggingsbeginselen

door de afvaardiging van de overheid, samengesteld uit :

1. de heer Geert Bourgeois , minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, voorzitter,
2. mevrouw Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding;
3. mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs;
4. mevrouw Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie.

enerzijds,

en de afvaardigingen van de drie representatieve vakbonden :

- de Algemene Centrale der Openbare Diensten, vertegenwoordigd door :
 - de heer Jan Van Wesemael
 - de heer Chris Moortgat
- de Federatie van de Christelijke Syndicaten der Openbare Diensten die onder meer de ACV-Openbare Diensten en de ACV-Transport en Communicatie groepeert, vertegenwoordigd door :
 - mevrouw Ilse Remy
- het Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt, vertegenwoordigd door :
 - de heer Francis Van Lindt
 - mevrouw Gerda De Norre

anderzijds,

Werd vastgesteld dat werd voldaan aan de informatie- en consultatiefase van de representatieve vakorganisaties, wat betreft de volgende bepalingen in artikel 39 §1 van de Wet op de Aanvullende Pensioenen (Wap-wet) van 28 april 2003, zoals gewijzigd, meer precies :

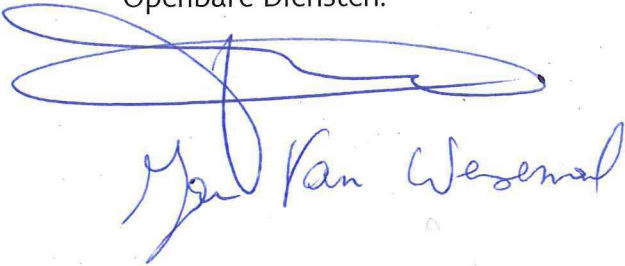
5° de verklaring inzake de beleggingsbeginselen bedoeld in artikel 41bis.

Bijgaande aangepaste verklaring inzake beleggingsbeginselen maakt integraal deel uit van dit protocol

Brussel, **28-06-2019**

DE AFVAARDIGING VAN DE
REPRESENTATIEVE VAKORGANISATIES:

Voor de Algemene Centrale der
Openbare Diensten:

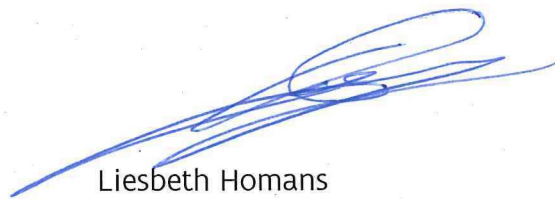
DE AFVAARDIGING VAN DE OVERHEID

De Voorzitter,

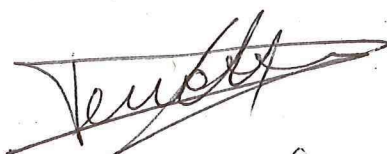
Geert Bourgeois
Minister-president van de Vlaamse Regering
en Vlaams minister van Buitenlands Beleid en
Onroerend Erfgoed

Voor de Federatie van de
Christelijke Syndicaten der
Openbare Diensten

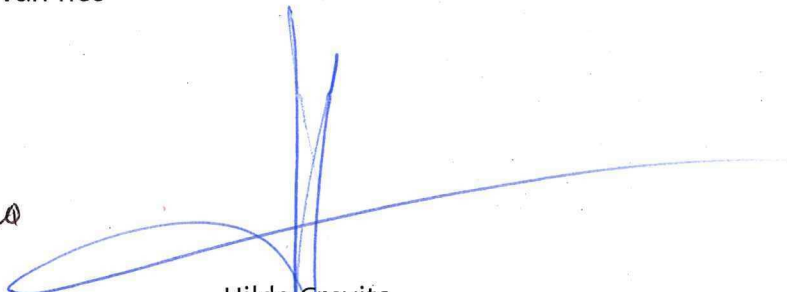

Liesbeth Homans
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Binnenlands
Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen
en Armoedebestrijding

Voor het Vrij Syndicaat van het
Openbaar Ambt

Loe Nonne Gendo

Hilde Crevits
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Onderwijs

Lydia Peeters
Vlaams minister van Begroting,
Financiën en Energie

Vlaams Pensioenfonds OFP

Havenlaan 88 bus 32 – 1000 Brussel
KBO 0715 774 777

VERKLARING INZAKE DE BELEGGINGSBEGINSELEN

INLEIDING.....	3
ALGEMEEN EN WETTELIJK KADER	3
Oprichting van het Vlaams Pensioenfonds	3
Opdracht van het Vlaams Pensioenfonds	3
Specifiek regelgevend kader	4
GOED BESTUUR	4
Raad van Bestuur	5
Beleggingscomité	5
Externe vermogensbeheerder(s)	6
Externe adviseur(s)	7
Externe bewaarbank	8
DOELSTELLINGEN VAN HET BELEGGINGSBELEID EN STRATEGISCHE ASSET	
ALLOCATIE.....	9
Inleiding	9
Beleggingsovertuigingen	10
De strategische allocatie	15
IDENTIFICATIE EN BEHEERSING VAN DE RISICO'S.....	19
RAPPORTERING & MONITORING	20

INLEIDING

Deze verklaring inzake de beleggingsbeginselen (“**Verklaring**”) van het Vlaams Pensioenfonds OFP (“**Vlaams Pensioenfonds**”) definieert de basisbeginselen en de formele realisatie van het beleggingsbeleid toepasbaar op de reserves van het Vlaams Pensioenfonds

De Verklaring is zoals wettelijk vereist, voorgelegd aan en via schriftelijke procedure goedgekeurd bij beslissing van de Raad van Bestuur van het Vlaams Pensioenfonds van 21 juni 2019 en bekrachtigd door de algemene vergadering van het Vlaams Pensioenfonds van [datum] De goedgekeurde versie zal binnen de maand na goedkeuring aan de toezichthouder FSMA worden overgemaakt

De Verklaring is van toepassing vanaf 1 juli 2019 De Verklaring zal om de drie jaar herzien worden en onverwijld na elke belangrijke wijziging van het beleggingsbeleid en/of de toepasselijke wetgeving

ALGEMEEN EN WETTELIJK KADER

Oprichting van het Vlaams Pensioenfonds

De Vlaamse Regering werd bij decreet van 23 november 2018 betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen gemachtigd het Vlaams Pensioenfonds op te richten Het Vlaams Pensioenfonds werd opgericht bij akte van 10 december 2018 en zijn statuten werden bekendgemaakt in de bijlagen bij het Belgisch Staatsblad van 13 december 2018

Oprichting van het Vlaams Pensioenfonds

In artikel 3 van het decreet van 23 november 2018 betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel voor de werknemers van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen is bepaald dat het Vlaams Pensioenfonds als doel heeft om aan de aangeslotenen aanvullende pensioenuitkeringen uit te betalen bij pensionering en de activiteiten te verrichten die eruit voortvloeien

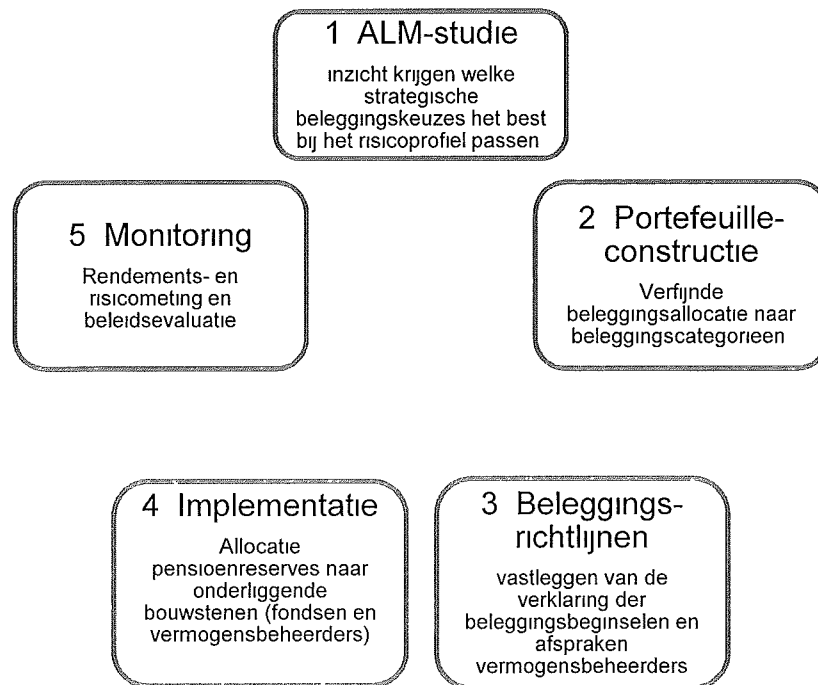
In dat kader is het Vlaams Pensioenfonds o a ook belast met het aanleggen en beheren van de financiële reserves met het oog op de dekking van toekomstige uitgavenverplichtingen.

Specifiek regelgevend kader

Deze Verklaring is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 95 van de Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorzieningen ("*IBP-wet*"), overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 90 t e m 94 van de IBP-wet en overeenkomstig de bepalingen van artikel 20 en volgende van het koninklijk besluit van 12 januari 2007 betreffende het prudentieel toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening

GOED BESTUUR

Het Vlaams Pensioenfonds voorziet in een gepaste structuur ter ondersteuning van het beleggingsproces, waarbij verschillende interne organen en externe partijen belast zijn met specifieke en duidelijk afgeleide taken. Onder beleggingsproces wordt verstaan het geheel van regels met betrekking tot de voorbereiding, de uitvoering en het opvolgen van de beleggingen (zie onderstaande figuur)

Het Vlaams Pensioenfonds definieert in het kader van deze Verklaring de verschillende verantwoordelijke organen en partijen met hun respectievelijke bevoegdheden als volgt

Raad van Bestuur

Naast haar andere uitgebreide taken heeft de Raad van Bestuur specifiek voor wat betreft de investeringen van het Vlaams Pensioenfonds de volgende bevoegdheden

- De bepaling en goedkeuring van het investeringsbeleid neergeschreven in deze Verklaring
- De aanstelling van (een) externe vermogensbeheerder(s)
- De aanstelling van (een) externe adviseur(s)
- De opvolging en controle van het beleggingsbeleid
- De opvolging en controle van de vermogensbeheerder(s) en de externe adviseur(s)
- Het uitoefenen van toezicht op het Beleggingscomité

Beleggingscomité

Het Beleggingscomité is een adviserend orgaan dat rechtstreeks aan de Raad van Bestuur rapporteert en dat de volgende verantwoordelijkheden heeft:

- Het regelmatig analyseren van de inhoud en gepastheid van deze Verklaring in samenwerking met de vermogensbeheerder en indien nodig voorstellen tot aanpassing van deze Verklaring aan de Raad van Bestuur formuleren,
- Via een trimestriële evaluatie van de beleggingsportefeuille toezicht houden op de vermogensbeheerder(s) om te verzekeren dat de opgelegde strategische asset allocatie en de toegelaten tactische marges gerespecteerd blijven,
- De samenstelling en resultaten van de beleggingsportefeuille trimestrieel toelichten op de raden van bestuur van het Vlaams Pensioenfonds, waarbij elk bestuurslid een rapport ontvangt,
- Het voeren van een jaarlijks onderzoek naar een eventuele herverdeling van de beleggingsportefeuille,
- Het trimestrieel monitoren van de risico's in de portefeuille en de mogelijke invloed hiervan op de samenstelling van de portefeuille

Externe vermogensbeheerder(s)

Het Vlaams Pensioenfonds kiest bewust voor de aanstelling van één of meerdere externe vermogensbeheerders die een gemengd mandaat dan wel een mandaat in één specifieke activaklasse voor rekening van het Vlaams Pensioenfonds beheren. De keuze voor een specifiek aantal beheerders of voor gemengde of gespecialiseerde mandaten komt enkel toe aan de Raad van Bestuur (eventueel op advies van het Beleggingscomité) en zal in hoofdzaak afhangen van de grootte van de activa van het Vlaams Pensioenfonds. De initiële aanstelling en alle daarop volgende wijzigingen aan de keuze voor één of meerdere vermogensbeheerders en een bepaald type mandaat zal steeds verlopen volgens de toepasselijke reglementering inzake de uitbesteding van overheidsopdrachten.

De externe vermogensbeheerder(s) heeft (hebben) minstens de volgende verantwoordelijkheden:

- Beheer van de toevertrouwde portefeuilles volgens de prudentiele principes en met strikte inachtneming van alle mogelijke investeringsrichtlijnen die in deze Verklaring zijn opgenomen, met inbegrip van de wensen van het Vlaams Pensioenfonds op het gebied van duurzaam beleggen,

- Een punctuele en regelmatige rapportering over het beheer volgens de inhoudelijke vereisten vermeld onder Rapportering & Monitoring in j deze Verklaring

De specifieke relatie en verantwoordelijkheden tussen vermogensbeheerder(s) en het Vlaams Pensioenfonds worden geregeld door de bepalingen opgenomen in de openbare aanbesteding, de gunningsbrief, deze Verklaring en alle van toepassing zijnde regelgeving en wetgeving

Externe adviseur(s)

Voor zover het Vlaams Pensioenfonds het nodig acht kan zij voor de ondersteuning bij de uitvoering van alle hierboven omschreven taken, handelingen en besluiten gebruik maken van één of meerdere externe adviseur(s) De Raad van Bestuur kan een adviseur opdragen om namens haar bij de externe vermogensbeheerder(s) als woordvoerder op te treden en namens het Vlaams Pensioenfonds bepaalde welomschreven handelingen te verrichten die betrekking hebben op de uitvoering van het door de Raad van Bestuur vastgestelde beleggingsbeleid De Raad van Bestuur kan zich door de adviseur laten begeleiden bij en adviseren over de volgende onderwerpen

- De opstelling van de Verklaring inzake de beleggingsbeginselen en veranderingen in dit document
- De opstelling van het beleid inzake de gewenste activaverdelingen en de (door)ontwikkeling van het ALM beleid
- De opstelling en onderbouwing van de instrumenten die deel uitmaken van het investeringsuniversum
- Het selectieproces van gespecialiseerde vermogensbeheerders per aangeboden beleggingsoplossing
- Het selectieproces van gespecialiseerde depotbanken
- De opstelling van de beheerovereenkomsten met gespecialiseerde vermogensbeheerders, inclusief eventuele Service Level Agreements (SLA's) en de beleggingsrichtlijnen
- Het tijdelijk opschorten van het beleggingsbeleid bij onvoorziene omstandigheden

De Raad van Bestuur kan de volgende uitvoerende taken uitbesteden aan de adviseur

- Het adviseren over de activiteiten van de vermogensbeheerders, alle vermogensbeheerders rapporteren regelmatig aan de adviseur en aan het Beleggingscomité De adviseur rapporteert hierover aan het Beleggingscomité en aan de Raad van Bestuur en maakt een geconsolideerd rapport op indien meerdere vermogensbeheerders zijn aangesteld,
- Het vertegenwoordigen van het Beleggingscomité bij het overleg met de vermogensbeheerders inzake de evaluatie en bespreking van de kwartaalrapportages en de beleidsvoornemens,
- De controle op en de evaluatie van de activiteiten van de externe bewaarbank

Externe bewaarbank

De Raad van Bestuur kan overgaan tot de aanstelling van een externe depotbank die de portefeuille van het Vlaams Pensioenfonds in bewaring neemt De verantwoordelijkheden van een externe depotbank zijn de volgende

- De bewaarneming van alle effecten en cashsaldi van het Vlaams Pensioenfonds,
- Het tijdig en correct afwickelen van alle aankoop- en verkooptransacties alsook wisselkoersverrichtingen,
- Het tijdig en correct boeken van alle dividenden en coupons die voortkomen uit de aangehouden beleggingsportefeuille,
- Waar van toepassing het indienen van de nodige taks reclaim's indien het Vlaams Pensioenfonds niet het minimum tarief aan roerende voorheffing op het moment van uitbetaling van de inkomsten heeft ontvangen,
- Regelmatig rapporteren over de tegoeden die in de rekening(en) van het Vlaams Pensioenfonds worden aangehouden

De initiele aanstelling en alle daarop volgende wijzigingen aan de keuze voor een externe depotbank zal steeds verlopen volgens de toepasselijke reglementering inzake de uitbesteding van overheidsopdrachten

Anderzijds staat het de Raad van Bestuur ook vrij om de nodige stukken in bewaring te geven bij de externe vermogensbeheerder die zij heeft aangesteld, op voorwaarde dat de betreffende vermogensbeheerder over de nodige vergunningen en operationele structuren beschikt om deze functie onafhankelijk uit te oefenen De keuze om deze functie bij de

vermogensbeheerder te leggen zal deel uitmaken van de openbare aanbesteding in het kader van de aanstelling van de vermogensbeheerder waarbij deze laatste aantoont dat er een scheiding is van functies tussen vermogensbeheer en bewaarneming. In dat geval zal de controle van deze bijkomende functie uitgeoefend door de vermogensbeheerder toekomen aan de externe adviseur en/of Beleggingscomité die hierover minstens jaarlijks aan de Raad van Bestuur rapporteren.

DOELSTELLINGEN VAN HET BELEGGINGSBELEID EN STRATEGISCHE ASSET ALLOCATIE

Inleiding

De beleggingen van het Vlaams Pensioenfonds stroken met de hypothesen van het financieringsplan.

De verbintenis genomen door het Vlaams Pensioenfonds is een middelenverbintenis. De pensioentoezegging die beheerd wordt door het Vlaams Pensioenfonds is een toezegging van het type vaste bijdragen zoals bedoeld in artikel 3, §1, 14° WAP en de artikelen 4-7 en 4-8 KB/WAP. Het betreft een pensioentoezegging van het type vaste bijdragen zonder gewaarborgd rendement.

De activa die beheerd worden door het Vlaams Pensioenfonds zijn verdeeld over de verschillende reserves zoals beschreven in het financieringsplan. In het Vlaams Pensioenfonds, dat vandaag uit 1 afzonderlijk vermogen bestaat, worden 4 types reserves aangelegd, waarvan 2 aparte reserves die per Plan voorzien worden (de Planreserve WAP rendement en de Pensioenreserve van het Plan) en 2 collectieve reserves voor het gehele Fonds (de Kostenreserve en de Reserve Individuele Rekeningen). Indien binnen het Vlaams Pensioenfonds bijkomende afzonderlijke vermogens zouden worden aangelegd, zal dezelfde structuur aangehouden worden per afzonderlijk vermogen, m.n. 2 aparte reserves per Plan en 2 collectieve reserves per afzonderlijk vermogen.

Deze Verklaring en het erin opgenomen beleggingsbeleid geldt éénduidig voor alle activa van het Vlaams Pensioenfonds onafhankelijk tot welk afzonderlijk vermogen of welke reserve ze behoren

Het Vlaams Pensioenfonds zorgt voor de opbouw van pensioenkapitaal waarbij een beleggingsstrategie wordt gevolgd met een zo optimaal mogelijk rendement. Zo kan de (gewezen) aangeslotene een adequaat, (reel) pensioeninkomen bekomen op de vooropgestelde pensioendatum

Bij het beleggen van de aan haar toevertrouwde middelen richt het Vlaams Pensioenfonds zich op de volgende kernwaarden: kwaliteit, veiligheid, risicodiversificatie, transparantie en kostenbeheersing. De Raad van Bestuur behartigt daarbij de belangen van de (gewezen) aangeslotenen van het Vlaams Pensioenfonds en ziet erop toe dat het Vlaams Pensioenfonds zich daarbij houdt aan de eisen die voortvloeien uit wet- en regelgeving. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid staat overeenkomstig artikel 91 van de IBP-wet het prudentiebeginsel centraal. Dit houdt in dat de beleggingen uitgevoerd worden met zorg, deskundigheid, voorzichtigheid en gepaste toewijding. In geval van mogelijke tegenstrijdige belangen zorgt de Raad van Bestuur ervoor dat de belegging uitsluitend in het belang van de aangeslotenen en de begunstigden geschiedt.

Beleggingsovertuigingen

Het Vlaams Pensioenfonds houdt eraan om ter ondersteuning van het beleggingsbeleid en de strategische asset allocatie die verder in dit hoofdstuk van deze Verklaring zijn opgenomen, eerst een aantal principes en beleggingsovertuigingen waardoor zij zich laat leiden verder in detail toe te lichten. Deze principes en overtuigingen bieden aan de externe vermogensbeheerder(s) en andere partijen die in opdracht van het Vlaams Pensioenfonds betrokken zijn bij het beheer van de beleggingsportefeuille bijkomende duiding om hun taak naar behoren te vervullen.

Algemene bepalingen

- Het aangaan van beleggingsrisico's is noodzakelijk om een rendement te behalen dat de aangeslotenen van het Vlaams Pensioenfonds in staat stelt om een adequaat, (reel) pensioeninkomen te bekomen op de vooropgestelde pensioendatum

- Diversificatie verbetert het lange termijn rendement/risicoprofiel maar kent grenzen
- Passief beheer geniet de voorkeur vanuit een standpunt van kostenefficiëntie, maar selectief actief beheer kan door de tijd en in functie van de marktomstandigheden een aantrekkelijk extra rendement opleveren
- Het Vlaams Pensioenfonds is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en handelt daar binnen haar mogelijkheden naar
- De organisatie van het Vlaams Pensioenfonds past bij de complexiteit van de beleggingsportefeuille
- Operationele excellentie en kostenefficiëntie leiden tot uitbesteding aan gespecialiseerde partijen

De voornaamste van deze principes en overtuigingen worden hierna verder uitgewerkt

Rendement versus risico

Het aangaan van beleggingsrisico's is noodzakelijk om een rendement te behalen dat de (gewezen) aangeslotene van het Vlaams Pensioenfonds in staat stelt om een adequaat, (reeel) pensioeninkomen te bekomen op de vooropgestelde pensioendatum. Het waarmaken van deze doelstelling is grotendeels afhankelijk van het rendement op de beleggingen tijdens de opbouwfase. Om voldoende rendement te genereren op langere termijn dient men beleggingsrisico te lopen. Het Vlaams Pensioenfonds zoekt daarbij naar een balans waarbij een gestage groei van het vermogen belangrijker is dan de kans op een hoger rendement met grotere fluctuaties. Risicobeheersing is minimaal even belangrijk als het genereren van rendement. Risico kent meerdere invalshoeken die zowel kwantitatief als kwalitatief worden meegenomen in de besluitvorming, beheer en rapportages. Daarom weegt het Vlaams Pensioenfonds bij de samenstelling en toewijzing van levenscycli rendement en risico door de tijd heen tegen elkaar af. Hiervoor wordt periodiek een asset-liability management (ALM-) analyse verricht.

De activa worden op zodanige wijze belegd dat de veiligheid, de kwaliteit, de liquiditeit en het rendement van de portefeuille als geheel worden gewaarborgd. Activa die ter dekking van de technische voorzieningen worden aangehouden, worden voorts belegd op een wijze die strookt met de aard en de duur van de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen. Het Vlaams Pensioenfonds hanteert daarbij het principe dat enkel activaklassen die deel uitmaken van de strategische asset allocatie in de portefeuille toegelaten zijn. Maar elk individueel effect moet een bijdrage leveren aan de kwaliteit, veiligheid,

liquiditeit en het rendement van de aangeboden beleggingsoplossing als geheel. Het Vlaams Pensioenfonds is van mening dat beleggingen in UCITS-fondsen¹, zij het actieve of passieve fondsen, volledig aan deze criteria beantwoorden en wenst dan ook enkel dergelijke fondsen in de portefeuille op te nemen. Beleggingen in niet-UCITS fondsen of in rechtstreekse lijnen zijn met andere woorden niet toegelaten. Gegeven de langlopende verplichtingen van haar bijdragende ondernemingen aangesloten bij het Vlaams Pensioenfonds heeft de beleggingspropositie van het Vlaams Pensioenfonds een lange termijn karakter. Het hebben van een lange termijn beleggingshorizon stelt het Vlaams Pensioenfonds in staat te beleggen in aandelen of andere beleggingscategorieën met een hoger risico, maar ook met een hoger verwacht rendement op lange termijn. Korte termijn beleggingsresultaten vormen ook geen directe aanleiding om het lange termijn beleid aan te passen. Er is in de asset allocatie ruimte voor minder liquide beleggingen. Vanuit operationele vereisten is echter een dagelijkse verhandelbaarheid van de beleggingen vereist. Ook daarom investeert het Vlaams Pensioenfonds enkel in UCITS-fondsen met maximaal een wekelijkse notering en bij voorkeur een dagelijkse.

De onderliggende activa van de geselecteerde beleggingsfondsen worden hoofdzakelijk op gereguleerde markten² belegd. Beleggingen in activa die niet tot de handel op een gereguleerde financiële markt toegelaten zijn, moeten in elk geval tot een prudent niveau worden beperkt. Beleggingen in derivaten worden sterk afgeraden en zijn slechts toegestaan voor zover deze voldoen aan de UCITS-regels en binnen het fonds bijdragen tot een vermindering van het beleggingsrisico of een doeltreffend portefeuillebeheer vergemakkelijken. Dergelijke beleggingen moeten op een prudente basis worden gewaardeerd in de netto inventariswaarde van het fonds.

Diversificatie

Diversificatie verbetert het (lange termijn) rendement/risicoprofiel maar kent grenzen. Een zorgvuldige spreiding over meerdere beleggingscategorieën draagt bij aan een robuuste beleggingsportefeuille, doordat het portefeuillerisico wordt verlaagd bij een gelijkblijvend verwacht rendement. Dit effect treedt op wanneer beleggingen niet gelijktijdig en/of in dezelfde mate

¹ UCITS = Undertaking for Collective Investments in Transferable Securities (Instelling voor Collectieve Beleggingen in Effecten). De UCITS-regelgeving bepaalt onder welke voorwaarden een in een EU-land gedomicilieerd fonds in andere EU-landen mag verkocht worden en stelt zeer specifieke eisen naar o.a. de vlote verhandelbaarheid van de fondsen en de diversificatie van de beleggingen in een beleggingsfonds.

² Zoals gedefinieerd in artikel 3, 7° van de wet van 21 november 2017 over de infrastructuur voor de markten voor financiële instrumenten en houdende omzetting van Richtlijn 2014/65/EU.

stijgen of dalen in waarde Een overmatige spreiding levert echter geen materiele bijdrage aan het rendement/risicoprofiel, maar kan wel leiden tot extra kosten en een hoger benodigd governance-budget (hogere complexiteit, grotere tijdsbesteding, benodigde kennis, enz) Daarom moeten de activa van het Vlaams Pensioenfonds naar behoren gediversifieerd zijn zodat een bovenmatige afhankelijkheid van bepaalde activa, of een bepaalde emittent, of een groep van ondernemingen alsook risicoconcentratie in de portefeuille als geheel, wordt vermeden Beleggingen in activa uitgegeven door dezelfde emittent of door emittenten die tot dezelfde groep behoren, mogen het Vlaams Pensioenfonds niet blootstellen aan bovenmatige risicoconcentratie

Actief versus passief beheer

Passief beheer is het uitgangspunt, maar selectief actief beheer kan door de tijd heen een aantrekkelijk extra rendement opleveren Een vermogensbeheerder kan middels actief beheer waarde toevoegen, vooral tijdens ongewone bewegingen op de markten, in inefficiënte markten en/of in markten waar een representatieve index ontbreekt voor passief beheer De toegevoegde waarde van zowel passief als actief beheer kan echter door de tijd heen variëren per beleggingscategorie Het Vlaams Pensioenfonds geeft aan de geselecteerde vermogensbeheerder(s) dan ook de vrijheid om in functie van de visie, de marktomstandigheden en de beschikbare beleggingsfondsen per activaklasse te opteren voor een passief dan wel een actief beleggingsfonds en indien nodig tussen dergelijke fondsen te switchen De effectieve keuze en de timing van eventuele switchen zullen deel uitmaken van de periodieke beoordeling van de vermogensbeheerder Actief beheer brengt echter extra kosten met zich mee Kosten hebben op de lange termijn een groot effect op de beleggingsresultaten en (daarmee) op de hoogte van de pensioenuitkeringen Het Vlaams Pensioenfonds is weliswaar kostenbewust, maar weegt mogelijke netto-opbrengsten van de beleggingen wel af tegen het totale kostenniveau van de beleggingsportefeuille Het Vlaams Pensioenfonds zal dan ook periodiek de toegevoegde waarde van actief beheer op criteria als beheerskosten, transactiekosten, complexiteit en andere randvoorwaarden die voor een specifieke beleggingscategorie van toepassing zijn, beoordelen

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het Vlaams Pensioenfonds is zich bewust van haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en handelt daar binnen haar mogelijkheden naar Het pensioenfonds gelooft dat maatschappelijk verantwoord beleggen, waartoe ze zich wenst te engageren, bijdraagt tot de transitie naar een duurzamere samenleving waarbij de welbekende milieu-, klimaat-, sociale en corporate

governancefactoren in balans zijn. Aangezien deze keuze overigens zorgt voor een lager reputatierisico en integriteitsrisico moet dit op termijn kunnen bijdragen tot een dubbele winst, in de zin van een duurzame samenleving én een financieel stabiel rendement. Daarnaast staat het Vlaams Pensioenfonds ook voor een holistische benadering van het duurzaamheidsprincipe: dit betekent dat zij niet alleen eist dat alle effecten in de portefeuille specifieke ethische en duurzaamheidscriteria in hun beleggingsproces hebben doorlopen en gerespecteerd, maar evenzeer dat ook de betrokken vermogensbeheerder in de dagelijkse bedrijfsvoering aandacht heeft voor ethische criteria en duurzaamheid.

Goed Bestuur

Uit oogpunt van beheersbaarheid moet de governance (beschikbaarheid van mensen, middelen, kennis, tijd, processen, enz.) om de beleggingsportefeuille te beheren binnen het Vlaams Pensioenfonds, passen bij de (gewenste) samenstelling en inrichting van de beleggingsportefeuille. Verschillende beleggingscategorieën en beleggingsstijlen leggen in verschillende mate een beslag op de bestuurlijke organisatie. Daarom stemt het Vlaams Pensioenfonds de complexiteit van de portefeuille af op de bestuurlijke organisatie. Een belegging moet transparant zijn om de mogelijke risico's en de bestuurlijke impact van de investering vooraf goed in te kunnen schatten. Alle beleggingen worden periodiek en transparant gerapporteerd, zodat deze door het Vlaams Pensioenfonds gevolgd en op resultaat beoordeeld kunnen worden. De Raad van Bestuur laat zich aanvullend ook adviseren over alle aspecten van het beleggingsbeleid en rond de duurzaamheid van de beleggingsportefeuille. Wijzigingen m.b.t. het beleggingsbeleid worden uitsluitend door de Raad van Bestuur bepaald.

Operationele excellentie en kosten

Operationele uitmuntendheid en kostenefficiëntie leiden tot uitbesteding aan gespecialiseerde partijen. Door gebruik te maken van één of meerdere externe partijen bij de uitvoering van haar werkzaamheden kan het Vlaams Pensioenfonds toegang verkrijgen tot specialistische kennis en producten, kan operationeel en/of risicobeheer verder vorm worden gegeven, kan de reactiesnelheid op marktontwikkelingen worden vergroot en/of kan het pensioenfonds profiteren van schaalvoordelen die zij zelf niet had kunnen realiseren. Daarom besteedt het Vlaams Pensioenfonds het dagelijkse, operationele beheer van de beleggingen volledig uit aan gespecialiseerde externe partijen, evenals de bewaarneming, waardering en resultaatsberekeningen voor toezichthouderrapportages. Het Vlaams

Pensioenfonds maakt daarbij gebruik van een zorgvuldige selectieprocedure en een doorlopend monitoringproces en beschikt over voldoende interne kennis om de externe partijen aan te sturen en te beoordelen. Verder stelt zij een externe adviseur aan, die over een duidelijke toegevoegde waarde beschikt voor wat betreft het adviseren en begeleiden bij de selectie en monitoring van gespecialiseerde externe partijen.

De strategische allocatie

De opgelegde strategische allocatie is het gevolg van een keuze van de Raad van Bestuur op basis van een uitgevoerde ALM-studie. Vervolgens houdt de Raad van Bestuur rekening met een zekere bewegingsvrijheid waarbinnen de vermogensbeheerder zijn allocatie tactisch mag bijsturen met de bedoeling om op lange termijn een beter resultaat dan de benchmark op te leveren.

Bij het bepalen van de beleggingsstrategie is de beleggingshorizon zeer belangrijk aangezien deze termijn voor het grootste deel bepaalt welk percentage van de activa kan belegd worden in obligaties en aandelen om tot een aanvaardbare verhouding te komen tussen rendement en risico. Deze spreiding bepaalt ook voor het grootste deel de te verwachten opbrengst van de financiële activa.

Rekening houdende met de beleggingshorizon op lange termijn van de activiteiten van het Vlaams Pensioenfonds, bevat de globale asset allocatie een 40/55/5-verdeling (aandelen/obligaties/vastgoed) met de volgende uitgangspunten:

- Een keuze voor een strategische allocatie van 40% aandelen waarbij de bewegingsruimte groter is naar onder toe dan naar boven,
- Voor overheidsobligaties is de bewegingsruimte naar boven toe beduidend groter dan naar onder toe, omdat dit papier tijdens crisissen als een stabiele haven wordt beschouwd,
- Een gezonde spreiding binnen het obligatie-segment tussen overheidsobligaties en bedrijfsobligaties,
- Opname van obligaties uit groei landen of hoogrentende obligaties (maar enkel indien deze aan een duurzaamheidstest zijn onderworpen),
- Allocatie van een beperkt gedeelte naar beursgenoteerd vastgoed

Activaklasse	Min Gewicht	Strategisch	Max Gewicht
Aandelen	20%	40%	50%
Overheidsobligaties €	15%	25%	65%
IG ³ Bedrijfsobligaties €	15%	25%	35%
Obligaties HY ⁴ & overheidsobligaties GL ⁵	0%	5%	10%
Beursgenoteerd vastgoed	0%	5%	10%
Cash	0%	0%	30%

Tabel 1 Strategische Asset Allocatie

Bij de opstart van het Vlaams Pensioenfonds en daarna telkenmale wanneer een bijkomende cashdotatie aan het Vlaams Pensioenfonds wordt overgemaakt, zal de cash over een maximale periode van 4 maanden volledig belegd worden. In deze 4 maanden is het toegestaan voor wat betreft het cash component af te wijken van bovenvermeld schema.

Het obligatiesegment zorgt voor een relatief zeker maar beperkt rendement met een laag risico. Het aandelensegment kan een hoger rendement opleveren dan een belegging in obligaties, doch het risicoprofiel is aanzienlijk hoger. De kans om met een belegging in aandelen een hoger rendement te behalen dan op obligaties neemt toe naarmate de looptijd van de belegging langer wordt.

Met haar beleggingsstrategie streeft het Vlaams Pensioenfonds ernaar om minstens een netto rendement van 1,75% te realiseren, zijnde het rendement dat de bijdragende ondernemingen momenteel minimaal dienen te garanderen t a v hun aangeslotenen.

a Specifieke richtlijnen voor ethisch en duurzaam beheer

Het Vlaams Pensioenfonds houdt zeer sterk aan haar maatschappelijke verantwoordelijkheid en wenst uitdrukkelijk haar beleggingsportefeuille op basis van een doelbewust en onderbouwd ethisch en duurzaam beleggingsproces in te richten om op die manier een bijdrage te leveren aan ethischer en duurzamere wereld.

Maatregelen op het niveau van de vermogensbeheerder

³ IG = bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit

⁴ HY = hoogrentende obligaties

⁵ GL = groeilanden

Het Vlaams Pensioenfonds verwacht van haar vermogensbeheerders dat zij zich in hun dagelijkse bedrijfsvoering door ethische en duurzame principes laten leiden en deze ook uitdragen en promoten bij hun klanten. De ondertekening van de UN Principles for Responsible Investing zijn hierbij een minimumvereiste, maar bijkomende inspanningen worden zeer geapprecieerd. Zowel in de openbare aanbestedingen van het Vlaams Pensioenfonds als in de periodieke beoordelingen van de vermogensbeheerder door de externe adviseur zal hieraan de nodige aandacht worden besteed.

Maatregelen op het niveau van de effecten in portefeuille

Conform de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en het Vlaams Pensioenfonds van 28 januari 2019 moeten de volgende indicatieve ethische en duurzaamheidscriteria gevolgd worden voor het beleggen van de financiële middelen van het Vlaams Pensioenfonds

- geen beleggingen in wapens of defensie gerelateerde producten, zoals omschreven in het Vlaams Wapenhandel decreet
- geen beleggingen in bedrijven die onvoldoende garanties bieden op het naleven van de regels van de Internationale Arbeidsorganisatie
- geen beleggingen in bedrijven die zich niet houden aan de internationale verdragen inzake de bescherming van het leefmilieu
- beleggingen in bedrijven of organisaties die een sociale en ecologische meerwaarde realiseren, die inzetten op meer participatie van werknemers, of die werk maken van een eerlijke prijs voor producten voor de producenten (fair trade)

Als bijkomende voorwaarde eist het Vlaams Pensioenfonds dat elk beleggingsfonds in de portefeuille ethische en duurzame selectiecriteria in haar beleggingsproces heeft ingebouwd en deze ook respecteert. Het Vlaams Pensioenfonds erkent dat een dergelijk proces verschillende vormen kan aannemen en drukt in deze Verklaring geen voorkeur uit voor de ene of andere vorm van ethische en duurzame selectie. Echter, het moet gaan om een bewuste opname van ethische en duurzame selectie in het beleggingsproces. Voor actief beheerde fondsen zal de simpele aankoop van een "ethische index" of "duurzame index" waarna de vermogensbeheerder enkel een financiële analyse toepast zonder te begrijpen wat de ethische en duurzaamheidscriteria zijn, als onvoldoende worden beschouwd. Ook voor passieve fondsen verwacht het Vlaams Pensioenfonds tenminste dat de vermogensbeheerder de ethische en duurzaamheidscriteria, gebruikt bij de samenstelling van de index, kent en kan onderschrijven, ook al kunnen zij niet rechtstreeks in dit proces ingrijpen.

De vermogensbeheerder zal in de aanbesteding voor elke voorgesteld beleggingsfonds het gebruikte proces toelichten, waarna het Vlaams Pensioenfonds de gebruikte criteria en selectiemethodes zal beoordelen. Aan dit criterium zal in de openbare aanbesteding een relatief hoog gewicht worden toegekend.

b Specifieke richtlijnen voor aandelenbeheer

De vermogensbeheerder belegt de aandelenblootstelling van het mandaat via zuivere aandelenfondsen met UCITS-statuut. Dit ondermeer om via de 5/10/40-regel⁶ te zorgen voor een voldoende spreiding van de portefeuille. In de fondsen mogen derivaten enkel beperkt voor risicobeheersing gebruikt worden, het is de vermogensbeheerder niet toegestaan om naast de fondsen derivatenblootstelling op te bouwen.

De referentie-index voor het aandelensegment van de portefeuille zal in overleg met de vermogensbeheerder worden vastgesteld. Op basis van de resultaten van de ALM-studie moet het in elk geval gaan om een wereldindex, die bovendien rekening houdt met ethische en duurzaamheidscriteria. De tracking error voor actieve fondsen mag maximaal 6% bedragen, voor passieve fondsen moet de tracking error zo laag mogelijk zijn.

c Specifieke richtlijnen voor obligatiebeheer

De vermogensbeheerder belegt ook de obligatieblootstelling van het mandaat via zuivere obligatiefondsen met UCITS-statuut. Dit ondermeer om via de 5/10/40-regel⁷ te zorgen voor een voldoende spreiding van de portefeuille. In de fondsen mogen derivaten enkel beperkt voor risicobeheersing gebruikt worden, het is de vermogensbeheerder niet toegestaan om naast de fondsen derivatenblootstelling op te bouwen.

De referentieindex voor alle segmenten van het obligatieluw zal in overleg met de vermogensbeheerder worden vastgesteld. Voor overheidsobligaties en bedrijfsobligaties van hoge kwaliteit moet het gaan om een 100% EURO-index met een ethische en duurzaamheidsinstek. Voor groei landenobligaties en hoogrentende obligaties is een spreiding over verschillende munten toegelaten, maar de beheerder dient erover te waken dat ook dit deel van de portefeuille overwegend beleggingen in euro bevat. Ook hier geldt de regel dat de index en bij uitbreiding dus de fondsen in portefeuille aan ethische en

⁶ Voor fondsen met UCITS-statuut geldt de regel dat geen enkele lijn in de portefeuille meer dan 10% van het totale beheerd vermogen van het fonds mag bedragen en dat de som van alle lijnen in de portefeuille die meer dan 5% wegen, niet meer mag zijn dan 40% van het totaal beheerder vermogen.

⁷ Voor fondsen met UCITS-statuut geldt de regel dat geen enkele lijn in de portefeuille meer dan 10% van het totale beheerd vermogen van het fonds mag bedragen en dat de som van alle lijnen in de portefeuille die meer dan 5% wegen, niet meer mag zijn dan 40% van het totaal beheerder vermogen.

duurzaamheidscriteria moeten voldoen. De tracking error van actieve fondsen mag maximaal 4% bedragen, voor passieve fondsen moet deze zo laag mogelijk zijn.

d Specifieke richtlijnen voor vastgoedbeleggingen

De vermogensbeheerder belegt ook het vastgoeddeel van het mandaat via zuivere vastgoedfondsen met UCITS-statuut. Dit ondermeer om via de 5/10/40-regel⁸ te zorgen voor een voldoende spreiding van de portefeuille. Het gaat hierbij nadrukkelijk om beursgenoteerd vastgoed, om de nodige liquiditeit te verzekeren. In de fondsen mogen derivaten enkel beperkt voor risicobeheersing gebruikt worden, het is de vermogensbeheerder niet toegestaan om naast de fondsen derivatenblootstelling op te bouwen.

De referentie-index voor de vastgoedbeleggingen van het Vlaams Pensioenfonds zal in overleg met de vermogensbeheerder worden vastgesteld. Op basis van de resultaten van de ALM-studie moet het in elk geval gaan om een Europese index, die bovendien rekening houdt met ethische en duurzaamheidscriteria. De tracking error voor actieve fondsen mag maximaal 6% bedragen, voor passieve fondsen moet de tracking error zo laag mogelijk zijn.

IDENTIFICATIE EN BEHEERSING VAN DE RISICO'S

De Raad van Bestuur erkent dat de portefeuille van het Vlaams Pensioenfonds onderworpen is aan een aantal risico's die hieronder zijn opgesomd. Om de vermelde risico's te beheersen, zijn in deze Verklaring bepalingen opgenomen, o.a. maar niet beperkt tot de organisatorische structuur van het Vlaams Pensioenfonds, liquiditeitseisen en diversificatiecriteria. Ook de strategische allocatie die het resultaat is van een uitgevoerde ALM-studie is vanuit dat standpunt gekozen.

- **Mismatching Risico:** risico van een mismatch tussen de prestatie van de soorten activa waarin het Vlaams Pensioenfonds heeft belegd en de evolutie van de waarde van de verbintenissen, o.a. onder invloed van de evolutie van de inflatie en van interestvoeten. Dit risico wordt gemeten door middel van de stress scenario's in de 3 jaarlijkse ALM studie.

⁸ Voor fondsen met UCITS-statuut geldt de regel dat geen enkele lijn in de portefeuille meer dan 10% van het totale beheerd vermogen van het fonds mag bedragen en dat de som van alle lijnen in de portefeuille die meer dan 5% wegen, niet meer mag zijn dan 40% van het totaal beheerde vermogen.

- **Risico gebonden aan de prestatie van de vermogensbeheerder:** risico van het ontstaan van een relevant verschil tussen de verwachte prestatie en de effectieve prestatie van de vermogensbeheerder. Jaarlijks wordt er een performance analyse uitgevoerd op de vermogensbeheerders
- **Concentratierisico:** risico gebonden aan een gebrek aan diversiteit van de beleggingen binnen een activaklasse. De ALM-studie reduceert het risico door middel van diversificatie van de voorgestelde strategische asset allocatie
- **Kredietrisico:** default risico van een of andere debiteur ten opzichte van zijn obligaties (storten van interesten of terugbetaling van de obligatie op termijn)
- **Marktrisico:** risico van een daling van markten, verwijding van spreads, enz die kunnen een negatieve impact op de activawaarde hebben
- **Liquiditeitsrisico:** dit wordt opgevangen door een goede opvolging van de cash planning
- **Wisselkoersrisico:** het wisselkoersrisico wordt tot een minimum beperkt door waar nodig het wisselkoersrisico in te dekken rekening houdende met een kosten/baten analyse
- **Bewaarnemingsrisico:** Er bestaat een risico dat in bewaring gegeven activa als gevolg van insolventie, nalatigheid of frauduleuze handelingen van een bewaarnemer of onderbewaarnemer verloren raken
- **Wetgevende en taxatierisico:** risico van veranderende lokale en internationale wetgevende en taxatieregels en verdragen, met een impact op het rendement van de verschillende investeringsinstrumenten
- **Belangenconflicten:** Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gewaakt over belangenvermenging en/of tegenstrijdige belangen

Het Beleggingscomité waakt over de risicobepaling en brengt op regelmatige basis en telkens indien nodig verslag uit hierover aan de Raad van Bestuur die de uiteindelijke verantwoordelijkheid draagt

RAPPORTERING & MONITORING

De verantwoordelijkheden voor de monitoring van de prestaties van de vermogensbeheerder zijn hierboven reeds in detail geschreven. Dit hoofdstuk van de Verklaring geeft de nodige details rond de rapporteringsverplichtingen van de vermogensbeheerder tijdens de uitoefening van zijn mandaat

De vermogensbeheerder dient maandelijks een overzicht te bezorgen van minimaal de volgende elementen

- Rendementen van de kapitaalmarkten,
- Kenmerken van de portefeuille,
- Evolutie van de waarde van de portefeuille,
- Een opsomming en waardering van de diverse beleggingsinstrumenten van de portefeuille (met vermelding van het rendement / de reeds verlopen intresten) en liquiditeiten,
- Total Expense Ratio,
- Risicocriteria zoals Tracking Error en Information Ratio
- De uitgevoerde verrichtingen gedurende de desbetreffende periode,
- Een rangschikking van de beleggingen naargelang hun aard,
- Het totale bedrag van de dividenden, intresten en andere ontvangen betalingen,
- De voordelen, ristorno's of retrocessies per belegging,
- Het resultaat van de portefeuille,
- De vooruitzichten

Driemaandelijks moet een globale rapportering gebeuren voor het verlopen trimester o a om het beleggingscomité van het Vlaams Pensioenfonds toe te laten toezicht te houden op het respecteren van de beleggingsbeginselen van het Vlaams Pensioenfonds

Minstens om de 6 maanden, of frequenter wanneer het Vlaams Pensioenfonds hierom verzoekt, vindt een vergadering plaats met het Vlaams Pensioenfonds met het oog op het evalueren van de evolutie van de portefeuille en het eventueel herschikken ervan

Minstens éénmaal per jaar moet aan de Raad van Bestuur van het Vlaams Pensioenfonds verslag gedaan worden over het beheer van de portefeuille. Daarbij wordt ook gerapporteerd over de ethische en duurzaamheidscriteria waar de verschillende activa aan beantwoorden. Er dient te worden nagegaan in welke mate de activa voldoen aan de indicatieve ethische en duurzaamheidscriteria en de beleggingen effectief of mogelijk in strijd zijn met de exclusievoorwaarden.

Daarnaast moet de vermogensbeheerder elke noodsituatie en elk incident dat zich voordoet en dat een betekenisvolle invloed kan hebben op de activiteiten onmiddellijk melden aan het Vlaams Pensioenfonds.